

В статье рассмотрены пути и средства развития метакогнитивные компетентности преподавателя. Представлены программа и методы развития метакогнитивной компетентности педагога высшей школы. Программа включает четыре этапа: мотивационный, компетентностный, рефлексивный и метакогнитивный, предусматривающих развитие профессиональной компетентности преподавателя, педагогической рефлексивности, и метакогнитивного опыта, соответствующие метакогнитивной компетентности преподавателя высшей школы.

Ключевые слова: *метакогнитивная компетентность преподавателя, педагогическая рефлексивность, развивающая программа.*

Dotsevich T. I. DEVELOPING THE METACOGNITIVE COMPETENCE OF HIGH SCHOOL TEACHERS

The article deals with ways and means of metacognitive competence of the high school teacher. Program and methods of objective cognitive competence of teacher of high school is presented. The program includes four stages: motivation, competence, reflective and metacognitive providing for the development of professional competence of the teacher, teacher reflexivity and metacognitive experiences, which correspond to metacognitive competencies of high school teacher.

Keywords: *metacognitive competence of high school teacher, pedagogical reflexivity, developing program.*

УДК 159.9

Киричевський І. П. (м. Київ)

ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕТНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИМУСОВИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

Аналізуються психологічні особливості державної міграційної політики під час переселенської кампанії в межах СРСР протягом 1925-1930 рр. та їх практична реалізація.

Ключові слова: *міграційна політика, переселенська кампанія, плани переселенських заходів.*

Актуальність дослідження. На сучасному історичному етапі розвитку українського суспільства та вітчизняної науки великого значення набувають психологічні дослідження, які представляють науково-теоретичну та науково-практичну базу даних про психологію людей-переселенців (А.Г. Асмолов, В.В. Гриценко, Г.У. Солдатова) проте, розвиток особистості, способи самоактуалізації вимушених переселенців практично залишаються поза зоною наукового аналізу. Наявні деякі дослідження, присвячені різноманітним психологічним явищам, що характеризують почуття та психологічні стани переселенців: ностальгія, стрес акультурації, маргінальний конфлікт, порушення здоров'я. Всі вони свідчать про негативні впливи на психіку людини. Причини подібного явища легко зрозуміти в силу очевидності даного феномену. Вивчення розвитку особистості в період та за обставин вимушеного переселення, смисложиттєві орієнтації переселенців практично відсутні.

Відомі різні види міграції: постійна, сезонна, добровільна, примусова, трудова, зовнішня та внутрішня. Серед них найбільш складним видом для психологічного дослідження є примусове переселення. Вимушена міграція

входить до числа життєвих важковирішуваних ситуацій. Таким чином правомірно її віднести до числа екстремальних. За таких несприятливих життєвих обставин найбільше психологічне навантаження лягає на особистість переселенця, її дієздатність та адаптаційні можливості у великій мірі знаходяться в залежності від того соціального середовища, в яке потрапляє вимушений переселенець. Відтак актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення психологічних особливостей міграційних процесів, що призвели до формування сучасного етнічного складу населення України та вітчизняної діаспори на території СНД.

Протягом 20-30х років ХХ ст. у наслідок добровільних та примусових міграцій (депортацій) населення, Україна втратила значну частину найбільш працездатного й економічно активного населення. До того ж природні умови, соціально-економічні відносини в українському селі стали передумовою не підготовленого, витратного і небезпечного виселення людей на неосвоєні землі СРСР.

Міграційні процеси в Україні в 20–30 рр. залишаються малодослідженою сторінкою нашої історії, яка потребує подальшого дослідження та узагальнення в психологічній площині.

Фактично відсутні роботи, які були б присвячені в цілому повсякденню переселенців, їх психології та особистісним особливостям. Дослідженню в загальному ракурсі міграційних процесів за радянської доби на території України присвячено дослідження вітчизняних вчених І. Винниченка [1], Т. Пронь [5]; на території СРСР в цілому – П. Поляна. [6].

Цілісної картини протікання переселенських процесів в 20-х – 30 рр. ХХ ст. не створено, тому тема переселенських процесів потребує подальшого дослідження.

За практичного втілення у життя переселенських планів їх виконавці мали виходити з наступних позицій, заданих планами переселенських заходів:

1) існує певна кількість господарств, (яку потрібно уточнити), з певною товарністю, забезпеченістю землею та робочою силою, які потребують переселення;

2) ці господарства потрібно зорганізувати та власне переселити;

3) потрібно визначити місця та відповідно підготувати їх для оселення в традиційних районах (Сибір, Далекий Схід та Приуралля) та в нових (Північний Крим та Середня Азія);

4) переселенцям потрібно надати матеріальну допомогу фінансами, реманентом, сільськогосподарським інструментом, оскільки переселення є затратною справою.

Реалізація вищевказаних положень мала на меті вирішення таких завдань:

1) ліквідація аграрної перенаселеності – в документах стверджувалось, що показник аграрної перенаселеності по УСРР складав 7,2 млн. чол.(45% населення), (якщо брати до уваги чисельність селян, які забезпечені 4 десятинами землі на особу), або (якщо враховувати чисельність населення, що прагнула переселитися в пошуках землі або роботи внаслідок неможливості прогнати роботу на землі) 5,5 млн. чоловік [14, арк.14];

2) взяття під контроль стихійні переселенські рухи – аграрне перенаселення спричинило стихійний масовий переселенський рух, який розпочався із закінченням громадянської війни. Бажання взяти це явище під урядовий контроль було однією з причин організації переселення;

3) політичне зміцнення СРСР – при організації переселення з території України передбачалося, що значну долю переселенців складуть вихідці із прикордонних округ СРСР [9, арк.166]. Виселенням корінного населення прикордонних районів і утворенням на звільнених таким чином землях червоноармійських колгоспів влада намагалась убезпечити західні кордони Союзу;

4) колективізація селянства – переселенський рух мав відігравати важливу роль у майбутній колективізації селянства СРСР [9, арк. 166]. Оскільки процес переселення був пов'язаний зі значними матеріальними затратами, проблему яких можна було вирішити згуртованістю мігрантів, відтак передбачалось, що майбутнє переселення селян мало сприяти їхній кооперації та колективізації; з усіх готових до оселення земель для колгоспів передбачалось передавати 35% площі.

Слід мати на увазі, яке значення мала реалізація переселенських планів для СРСР. Передбачалось, що переселення має стати в першу чергу засобом господарчого оживлення окраїн Союзу та розвитку в них внутрішнього ринку. Переселення мало також і стратегічне значення – таким чином передбачалось зміцнити в господарському та промисловому плані Сибір та Далекий Схід та облаштувати міцний тил на випадок війни з Японією. Для цього передбачалось переселяти також кустарів і промисловців.

Те, що переселення не було самоціллю, а засобом для господарського розвитку СРСР, свідчить наступне: аграрну перенаселеність передбачалось долати інтенсифікацією сільського господарства, розвитком промисловості та кустарних промислів, меліорацією земель та переселенням на вільні землі півдня України та інших республік СРСР. Вдаватися до переселення передбачалось у випадку, якщо селяни, які проживали на аграрно-перенаселених територіях, не було змоги забезпечити засобами до існування вищевказаними шляхами [14, арк.16]; переселенські заходи передбачалось узгоджувати в часі з заходами із розвитку промисловості з тим, щоб переселення стало засобом оживлення господарського життя та розвитку внутрішнього ринку республік СРСР [12, арк.20]

Планами переселенських заходів передбачалось: 1) переселення з України протягом 1926 – 1931 рр. потребують близько 1 млн. чол.; всього ж з України передбачалось переселити 240 тис. чол.; в межах СРСР взагалі - 1.902.400 чол.; для переселення у 1925-26 рр. із земельних фондів РСФСР для переселення передбачалось передати 1992.000 десятин (з розрахунку 15 десятин землі на переселенця), з них – виділити для переселенців з УСРР 600 000 десятин, зокрема на Далекому Сході та Сибіру – по 75 000 десятин, на Поволжі – 300 000 дес., в Уральській області – 150 000 дес. [12; арк. 22].; в 1925 – 1926 році передбачалось переселити із УСРР 40 тис. чол.; 1926-1927 рр. – передбачалось переселити загальну кількість 230 000 чол, з них із УССР – 57 000 чоловік (25% від загальної кількості переселенців); для переселенців з Украї-

ни виділити у Поволжі 300 000 десятин, в Уральській області – 150 000, в Сибіру та Далекому Сході – по 75000 десятин.[16] ;2)переселенці потребують матеріальної допомоги, тому передбачалось: надання кредитної допомоги у 1926 році на 7 млн. рублів, у 1927 – на 32 млн. рублів; передбачалась допомога насіннєвим матеріалом; для переселенців Сибіру та Далекого Сходу передбачалось забезпечення тракторами та сільськогосподарськими машинами; 3) переселенці потребують також іншого роду допомоги – медично-санітарної(організація лікарень на місці оселення), інформаційної (інформування про території оселення, їх природні умови) тощо.

Як свідчать архівні документи, при втіленні планів у життя мали місце наступні негативні явища.

Переселенці не мали достатньо інформації про умови життя на землях, на які було відкрито переселення, що призводило до складних наслідків для них: зікнувшись на місці переселення з несприятливими умовами для ведення господарства, селяни були змушені повертатись у рідні краї, де вони, як правило, вже розпродали свою нерухомість, тому все мусили починати заново.

Зустрічались навіть курйозні випадки – серед селян поширювалися чутки про можливість переселення в Грузію (яка й так була перенаселеною) та Уругвай [9, арк. 418], де тамтешній уряд надавав пільги переселенцям із СРСР. Звісно, що звідти переселенці повертались ні з чим.

Оскільки переселення було організованим процесом, то переселення відбувалось у райони, визначені вказівками загальносоюзного керівництва без урахування побажань самих переселенців. Про це свідчить листування селян з окружними земельними відділами – органами, які займались питаннями переселення на місцях: наприклад, селяни з Полтавщини бажали переселитися на Кубань, що можна пояснити відповідними природними умовами та наявністю великого числа етнічних українців, однак переселення на Північний Кавказ було закритим [11, арк.511], а переселенці, за вказівкою, мали вирушати на Урал або в Сибір [11, арк.78].

Для переселенців гостро стояла проблема матеріального забезпечення. Для переселення на вільні території РСФСР було встановлено норму матеріальної забезпеченості, яка виражалась в 600 – 900 карбованцях на особу. Звісно, що не кожна сім'я мала такі статки.

Перед міграцією в нові краї переселенцям необхідно було вирішити проблему нерухомого майна, яке лишалось після них. Тут шукачі кращого життя також стикались із певними труднощами: поставлені в стислі строки для продажу майна, переселенці мусили або спродувати все задешево, або чекати 1,5 – 2 роки, поки випаде нагода вигідно продати майно, або ж зовсім покинути думку про переселення [13, арк. 7].

Такі складнощі з переселенням змушували селян вдаватися до засобів, які б дозволили зберегти за собою своє майно: наприклад, одна частина сім'ї переселенця залишалась на попередньому місці проживання наглядати за майном, а інша виїжджала займати відведену для переселення земельну ділянку. Оскільки займати ділянку переселенець мав із сім'єю в повному складі, то, звісно, що такий сім'ї відмовляли в зарахуванні за нею землі [11, арк. 263].

Перед тим, як вирушити в дорогу, переселенець повинен був оформити всі необхідні документи в місцевому окружному земельному відділі, однак через бюрократичні складнощі переселенці іноді вважали за краще переселатись нелегально (тобто реєструючись у відповідних органах).

Для переселенців передбачався 25% пільговий тариф на проїзд залізницею [15, арк.1], яким вони на практиці часто не могли скористатись через бюрократичну плутанину (проїзні документи по території РСФСР мали бути оформлені російською мовою, про що місцеві органи УРСР не завжди знали [10, арк. 278]); в деяких випадках касири, незалежно від наявності документів, що засвідчували право на пільговий проїзд, оформлювали проїзні квитки за звичайним тарифом. Також, як показувала практика, 25 % тарифом переселенці могли скористатись, тільки пересуваючись в т.зв. переселенських поїздах, в які вони могли сісти тільки на великих вузлових станціях. Добиратись до таких станцій переселенці мусили самотужки або невеликими групами, і добирались вони у винайнятих вагонах, за які мусили платити за повним тарифом, або кожна сім'я окремо, стикаючись із проблемами, описаними вище [9, арк. 47].

На шляху прямування переселенці відчували складнощі з харчуванням: забезпечення гарячим харчуванням проводилось на великих залізничних станціях; у переважній більшості випадків переселенці мусили харчуватись у залізничних буфетах за неприйнятними цінами. Через недофінансування залізничних лікарень медичною допомогою забезпечувались тільки 5% переселенців [16, арк. 7].

Переселенці мали справу з цілою низкою проблем при прибутті на нове місце оселення. Проблеми виникали при зарахуванні землі за переселенцями: документи, видані місцевою владою за місцем попереднього проживання, могли бути неналежно оформлені, що могло стати підставою для відмови виділити належну їм землю [10, арк.95]. Часто землі, призначені т.зв. плановим переселенцям, займали т.зв. позапланові переселенці, а інших вільних земельних ділянок не було, що було однією з причин т.зв. зворотного руху. Доволі часто ділянки, призначені для заселення переселенцями, здавались місцевими земельними органами в оренду (такі факти пояснювались недобором прибутків у бюджет) [10, арк. 27], що також унеможливило заселення переселенців на ділянках, які були їм відведені.

В газетних публікаціях зазначалось, що медично-санітарне обслуговування було налагоджено незадовільно; гроші, які призначалися для спорудження нових лікарень для переселенців, використовувались для потреб вже функціонуючих; лікарні було розташовано на значній відстані від місць оселення переселенців, внаслідок чого мігранти не мали змоги отримувати медичну допомогу [16, арк. 7].

Аналогічними були справи і зі школами: гроші, скеровані на побудову шкіл для переселенців, використовувались для шкіл місцевих мешканців, що позбавляло дітей переселенців права на освіту [16, арк. 7].

Варто зазначити, що на медичне обслуговування було виділено 1 441 тис. карбованців, на будівництво шкіл – 706 тис. карбованців [16, арк. 7].

Поселення переселенців відбувалось на широких просторах, роздіблено один від одного, що не давало змоги переселенцям об'єднатись задля спільного подолання складнощів життя на новому місці.

Враховуючи складність освоєння нових місць оселення, переселенцям передбачалась всеохоплююча допомога від держави: надання дешевих кредитів; забезпечення сільськогосподарськими машинами (оскільки продуктивне сільське господарство неможливе без механізації; також Далекий Схід передбачалось забезпечувати гусеничними тракторами, оскільки вони були потрібні для викорчовування дерев) [12, арк. 34] та необхідним зерном; організація обслуговування ветеринарами та агрономами [16, арк. 7].

Насправді ж потреба в насінні не вивчалась; іноді переселенці постачались продуктивним замість насінного зерна. Аналогічно не вивчалась потреба в забезпеченні технікою [16, арк. 7].

На Далекому Сході на 1 050 ділянок землі для переселенців було організовано лише 20 пунктів агрономічної допомоги; для всього Сибіру – всього 10 таких пунктів [12, арк. 7].

Не в останню чергу успішне облаштування на місці нового оселення залежало від т.зв. завідуючого переселенським районом – службовця, який був з'єднувальною ланкою між переселенцями та місцевими земельними органами [13, арк.139]; на плечі якого лягали всі складнощі організації переселенського процесу на місці.

Робота завідуючих переселенськими районами мала такі негативні моменти: 1) завідуючі переселенськими районами постійно вносили клопотання про збільшення штатів [13, арк. 252], оскільки неможливо було впоратись з тим об'ємом документації, що припадав на одну людину; проте робити це завідуючим було заборонено; 2) не варто забувати і про матеріальний фактор: завідуючих переселенськими районами призначали з колишніх працівників землевпорядних партій [13, арк. 15], де вони отримували більшу зарплатню (до 100 карбованців), ніж на посаді завідуючих (спочатку 50, потім 75 карбованців), яку вони іноді навіть отримували невчасно [13, арк. 4]; звісно, що за таких умов у завідуючих районах не було ні морального, ні економічного стимулу ефективно виконувати свої обов'язки, що негативно позначалось на організації процесу переселення; 3) завідуючі переселенськими районами не були повною мірою ознайомлені ні зі своїми функціональними обов'язками, ні з діючим законодавством [13, арк. 9]; завідуючі районами клопотались про перенесення своїх контор у місця, які були б зручніші для виконання їх обов'язків [13, арк.256], однак такі клопотання залишались без розгляду.

Звісно, що вищевказані недоліки в організації переселенського процесу не були непоміченими органами, які курували переселення, та які намагались усунути вищевказані складнощі. Не в останню чергу така турбота була спричинена інспекторськими перевітками та публікаціями в пресі, які критикували роботу переселенських органів [16, арк. 7]; однак найголовніша причина – невиправлення помилок в організації переселенських процесів загрожувало зривом усіх заходів економічного розвитку СРСР, які були пов'язані з тими ж переселенськими процесами.

Відповідальними за такі недопрацювання оголошувались як вищі переселенські органи (наприклад, Всесоюзний переселенський комітет), так і органи на місцях. Відмічались наступні недоліки: недостатня частота скликання пленумів та президії Всесоюзного переселенського комітету, що не давало змоги чіткого керівництва переселенськими процесами на загальносоюзному рівні; на 90% всіма переселенськими заходами на союзному рівні займався відділ переселення НКЗ СРСР, апарат якого не користувався авторитетом на місцях; той же відділ займався тільки канцелярськими проблемами, в той час, як недостатня увага приділялась практичним питанням, таким як, скажімо, забезпечення переселенців машинами; районна і ділянкова ланка органів переселення не мали свого чітко визначеного місця в структурі переселенських організацій. Як відзначалось у газетних публікаціях, за бюрократизацією було втрачено живий зв'язок із переселенцем, що й призвело до проблем та недопрацювань [16, арк. 7].

Певні зміни в організацію процесу вносились по ходу справи місцевими органами, що займались переселенськими процесами; деякі – коригувались розпорядженнями вищих радянських органів влади. Своєю постановою ЦВК РНК СРСР покладав на Всесоюзний переселенський комітет відповідальність за подібні прорахунки та доручав цьому ж органу виправити недопрацювання та посилити контроль за ходом переселенських робіт. Серед доручень, які були дані ВПК, була також вказівка проводити переселення, пов'язуючи цей процес із планами економічного розвитку; комітетові також доручалось раціональніше використовувати наявні земельні ресурси та залучати нові, також щільніше проводити заселення переселенців [12, арк. 12].

Комітетові доручався контроль за витратою коштів для переселенців, для того, щоб виділені кошти повною мірою використовувались для харчування переселенців у дорозі, виділення їм кредитів, побудови шкіл та лікарень для переселенців і т.д [12, арк. 14].

Наркомзем УРСР вживав заходів для виправлення недоліків в організації переселенського процесу на місцях: серед переселенців поширювалась довідкова література, яка мала б допомогти їм із адаптацією на новому місці: у ній подавались описи природних умов регіонів та практичні поради щодо ведення господарства на місцях майбутнього оселення [12, арк. 72].

Для уникнення подальших на кшталт переселення в Грузію та Уругвай у пресі подавались інформаційні повідомлення про неправдивість чуток про відкрите переселення або про преференції переселенцям із Радянської України в означені краї.

Окружним земельним відділам також доручалось, в зоні своєї відповідальності, повідомляти переселенців про неможливість переселення до Грузії [7, арк. 418].

Для вирішення проблеми грошового забезпечення переселенців наркомземами відповідних республік поступово зменшувалась необхідна норма суми коштів на особу, яка фактично гальмувала переселенця в його русі на нові землі; постановою Всесоюзного переселенського комітету від 1928 року переселенцям рекомендувалось переселятися групами, що мало б полегшити їх

матеріальне становище; для таких групових переселенців передбачалося пільгове забезпечення необхідними матеріалами. Таким чином влада намагалась, окрім вирішення проблеми матеріального забезпечення, колективізувати господарства переселенців. Останнє прагнення йшло в ногу із процесом загальної колективізації, що тільки-но розпочався в СРСР [16, арк. 2].

Постановою Президії ЦВК СРСР від 30 липня 1930 року норми матеріального забезпечення знімались взагалі; земельні органи мали тепер тільки спостерігати, щоб на переселення йшли за можливості багатосімейні двори з достатнім запасом робочої сили [14, арк. 50].

Щоб допомогти переселенцям вирішити проблеми з майном, яке залишалося на їх старому місці оселення, було вироблено декілька шляхів вирішення проблеми. Переселенець міг здати свою земельну ділянку в оренду на строк до трьох років, щоб мати: а) гроші для розвитку свого господарства на новому місці оселення і б) куди повернутися і за що жити далі, якщо переселенець не зможе осісти на новому місці [14, арк. 70].

Щоб унеможливити конфлікти між переселенцями та місцевими мешканцями при заселенні, було ухвалено наступні рішення. Наділення переселенців землею мало відбуватись з урахуванням потреб місцевих жителів у землі [14, арк. 80]; землю, призначену переселенцям, дозволялось здавати в оренду тільки у випадку, якщо переселенець (переселенці) не зміг прибути вчасно для заселення; при цьому переселенець мав право заселитись на виділену землю наступного року.

Для вирішення проблем із залізничним пересуванням переселенців вживались наступні заходи. Для забезпечення організованого руху переселенців залізницею при великих залізничних вузлах відкривались так звані переселенські пункти (такий було відкрито 1928 року в Харкові), де переселенці організовувались у групи [9, арк. 47]; подібна організація сприяла забезпеченню для переселенців простішого пересування залізницею, оскільки можна було виробити графік пересування переселенців залізницею та сформувати для них спеціальні переселенські потяги; в таких пунктах переселенці могли отримати харчування та медичну допомогу [9, арк. 48]. Українським наркомземом пропонувалось знизити тариф на проїзд з 25 % до 10 % [14, арк. 1].

При реалізації планів переселенських заходів їх реалізатори мали виходити з наступних позицій. Переселення мало на меті вирішення політичних та економічних питань, важливих для розвитку СРСР. Переселенці не можуть самостійно оплатити всі витрати, пов'язані з переселенням, тому вони потребують дієвої державної допомоги. Ці позиції було пророблено в планах переселенських заходів, однак при їх практичній реалізації було допущено прорахунки, які негативно в цілому впливали на хід переселенських процесів. Причиною цих прорахунків органами – кураторами переселенських процесів називалась бюрократизованість органів, їх неувага до самого переселенця. Питання виправлення хиб переселенських процесів контролювалось на рівні найвищих органів влади СРСР.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк А. Переселення селян з перенаселених регіонів України до Сибіру у 20-х рр. ХХ ст.[Електронний ресурс]/А. Денисюк. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Nzvdpu_ist/2007_12/sekcii/sekciya%20I/pereseleennya%20selyan.pdf
2. Винниченко І. І. Україна 1920-1980-х: Депортації, заслання, вислання / І.І. Винниченко – Київ: Рада, 1994. – 126 с.
3. Полян П. Насильственные миграции и география населения // Мир России. – 1999. – №4. – С. 102
4. Пронь Т. М. Міграційні та етнічні процеси на Півдні України за доби радянської державності (на матеріалах Миколаївської та Херсонської областей) : Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Донецький національний ун-т. – Донецьк, 2005. – 20 с.
5. Полян П. Насильственные миграции и география населения / П. Полян // Мир России. – 1999. – №4. – С. 102.
6. Полян П. Не по своей воле: История и география принудительных миграций в СССР / Полян П. – М. : Мемориал, 2001.
7. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО). – Ф. 27. – Оп. 6. – Спр. 639.
8. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 6. – Спр. 640.
9. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 6. – Спр. 641.
10. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 6. – Спр. 643.
11. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 6. – Спр. 646.
12. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 6. – Спр. 651.
13. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 7. – Спр. 1131.
14. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 7. – Спр. 1148.
15. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 7. – Спр. 1165.
16. ЦДАВО. – Ф. 27. – Оп. 10. – Спр. 783.

Киричевский И. П. ИСТОРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭТНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ ПРИНУДИТЕЛЬНЫХ ПЕРЕСЕЛЕНЦЕВ ЗА ВРЕМЯ СССР

Анализируются психологические особенности государственной миграционной политики в период переселенческой кампании в пределах СССР в течении 1925-1930 гг. и их практическая реализация.

Ключевые слова: миграционная политика, переселенческая кампания, планы переселенческих мероприятий.

Kirichevskiy I. P. HISTORICAL ANALYSIS OF ETHNO-PSYCHOLOGICAL FEATURES OF COMPULSORY IMMIGRANTS IN TIMES OF THE USSR

Principles of public migratory policy are analyzed during a migrant campaign within the limits of the USSR during 1925-1930 and their practical realization.

Keywords: migratory policy, migrant campaign, plans of migrant measures.
